

Arcok, vallomások

Kálmán Lajos zenepedagógus, karnagy, népművelő, népdalgyűjtő, Kecskemét egyik legismertebb személyisége, a híros város díszpolgára. A Pázmány Péter Tudományegyetemen tanult, majd a Zeneakadémián is diplomát szerzett. Hetvennyolc esztendő, szellemileg-lelkileg fiatalosan. Nyugdíjasként ma is szeretett városában él. Negyven éves barátság alapján tegeződhetünk.

- Mi köt Kecskeméthez?

- Nekem Kecskemét úgymond táj hazám. Szabadszállási vagyok különben. Az ötvenes évek elején itt kezdtem el a gyűjtést. Például a bugaci pásztorok dalait.

- Az Alföld, a Kiskunság, mit jelent Neked?

- Szellemileg idetartozok. **Veres Péter, Sinka István** a mestereim névsorában vannak, ott lehettem velük együtt 1943-ban a legendásá vált szárszói találkozón.

A Kiskunság mint földrajzi táj, mint nemzeti park is érdekel, de leginkább az itt élő emberek vilá-

ga, nyelve, kultúrája, élő hagyomány. Az a véleményem, hogy aki egyszer itt megveti a lábát, nehezen képes elszakadni. A példák sokaságát sorolhatnám.

- Az ötvenes évek végén született egy gyönyörű terv, melynek részese voltál...

- A Cigányoperára gondolsz? Nos, **Bieliczky Sándor** költővel és **Rácz Kálmán** cimbalomművésszel összefogtunk, hogy ez elkészüljön. Félig-meddig sikerült is. Egy Cigánykantáta lett belőle. Sajnos, mindkét alkotó társam korán eltávozott közülün k. Itt jegyzem meg, hogy **Rácz Kálmán** folklorisztikus érdeklődésével valóságos iskolát teremtett. Az ő felolgozásával lett széles körben ismert a Fehér László balladája.

- A kecskeméti évekből kikre emlékszel vissza legszívesebben?

- A már említett **Rácz Kálmánra, Nemesszeghy Lajos** karnagra, és a Kodály-tanítvány **Vásárhelyi Zoltánra**, aki a kórusművészet

Kálmán Lajos népzene kutató

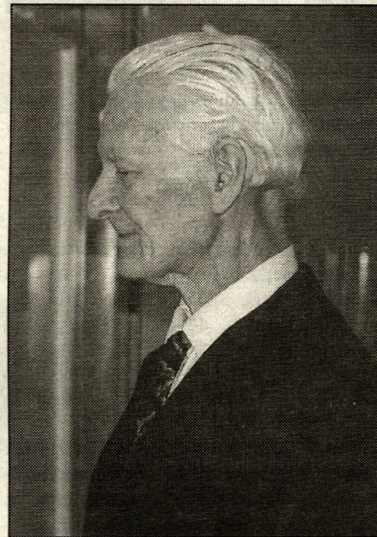
nagymestere volt, és sokáig Kecskeméten élt.

- Kodály és Kecskemét szinte elválaszthatatlan fogalom má vált már. Az, hogy a Mester itt született, hogy a róla elnevezett ének-zenei iskola a világon az első ilyen intézmény, s hogy a szelleme máig termékenyen ható, mind ezt bizonyítja. Mit gondolsz erről?

- Lehetetlen lenne eltúlozni **Nemesszeghy**né **Szentkirályi Márta** iskolateremtő érdemeit ilyen tekintetben is. Jóleső érzéssel gondolok vissza rá, örülök, hogy együtt dolgozhatom vele. Nagy lélekkel és nagy elhivatottsággal **Kodály-tanítvány** volt, városa egyik büszkesége.

- Kecskemét az országos népzenei találkozókat színhelye régóta. Ebben a törekvésben Neked is részed volt kezdettől fogva. Hogyan ítéled meg ezt?

- Volt egy országos hírvé népművelő - ma is aktívan dolgozik, mint a város avatott történetírója,



Heltai Nándor, aki magyar Weimárt akart csinálni Kecskemétből. Ez részben sikerült is azáltal, hogy a híros város a kultúrák, a művészetek egyik meghatározó gócpontja, központja lett. Kintűnő társakat talált **Fodor András** költőben és **Czine Mihály** irodalomtörténészben. Öröm tölti el a

szívemet, ha arra gondolok, hogy ebben a hagyományörző, népi-nemzeti törekvésben a társuk lehettem.

- Az 1989-90-es rendszerváltást hogyan élted meg?

- Én református voltam a kommunizmusban, s ma is az vagyok. És az utóbbi évtizedben zavartalanul, zaklatás nélkül az lehetek. Mint orgonista is széppíthetem az életemet.

- Milyen a közérzeted?

- Ez komplikált, nem éppen egyszerű dolog. Hosszú betegségek, "kopások", az öregedés tünetei az egyik oldalon, a másikon pedig az, hogy nyugdíjasként is dolgozhatok. A jó közérzethez hozzá tartozik az a tudat, hogy még nem felejtettek el, hogy szükség van rám. Az, hogy a református egyház orgonistája lehetek, erőt ad a bajok, gondok elviseléséhez.

A legfontosabb, hogy az ember mindvégig tegye azt, ami tőle kitelik.

Varga Mihály